

Номын танилцуулга 1

Зохиогч:

Б.Ичинхорлоо, А.Уранчимэг, М.Отгонсүрэн, Д.Цэвээндорж, О.Ариунаа, И.Отгонбаатар, Г.Ганчимэг, Х.Энхтүвшин, Т.Батчимэг, Л.Батдорж, Г.Мөнхчулуун, Ж.Бат-Эрдэнэ, Г.Уранбилэг, Б.Энхжаргал

Редактор: М.Бямбасүрэн

Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: Монгол орны хангайн бүсийн таримал ургамлын хөнөөлт организмын өнгөт цомог

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Хангайн бүсийн тариалангийн талбайн ургамлын хөнөөлт шавьж, өвчи, хог ургамал, мэрэгч амьтдын тархалт, хөнөөлийг тогтоох тандалтын судалгааны үр дүнг нэтгэсэн өнгөт цомог.

Номын нүүр болон, гарчгийн зураг.

Номын танилцуулга 2

Зохиогч: А.Уранчимэг, Т.Батчимэг, Х.Энхтүвшин, Б.Ичинхорлоо, Г.Ганчимэг, Г.Уранбилэг, Б.Энхжаргал, М.Отгонсүрэн, О.Ариунаа, И.Отгонбаатар, Д.Цэвээндорж, Л.Батдорж, Г.Мөнхчулуун, Ж.Бат-Эрдэнэ

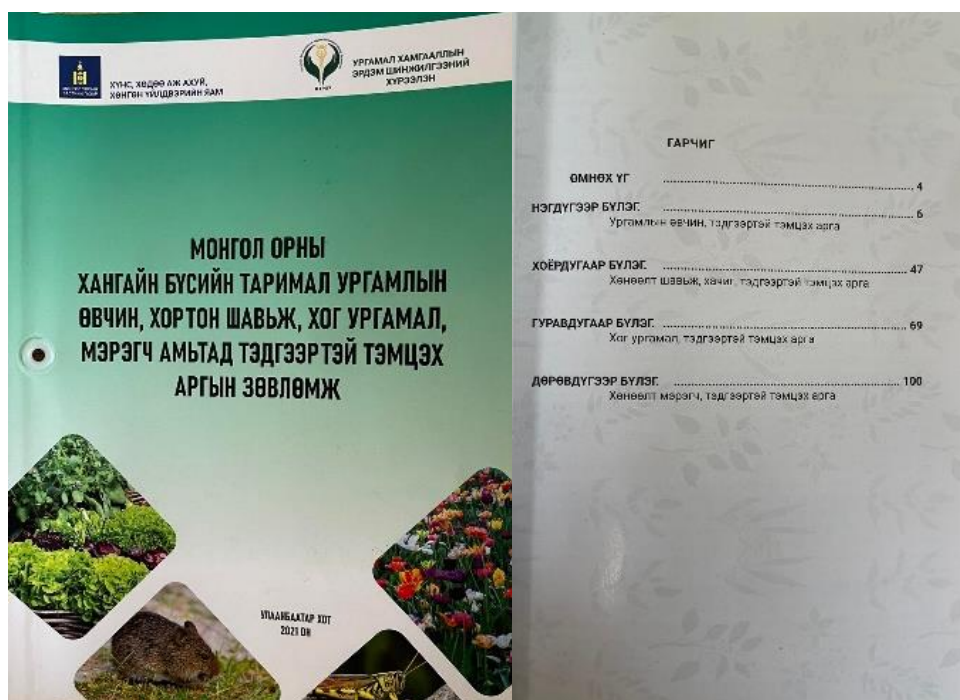
Редактор: М.Бямбасүрэн
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: Монгол орны хангайн бүсийн таримал ургамлын өвчин, хортон шавьж, хог ургамал, мэрэгч амьтад тэдгээртэй тэмцэх аргын зөвлөмж

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Хангайн Архангай, Баянхонгор, Булган, Өвөрхангай, Хөвсгөл аймгийн нийт нутаг дэвсгэрийг хамруулан таримал ургамлын өвчин, хөнөөлт шавьж, хог ургамал, мэрэгч амьтны судалгааг гүйцэтгэж тэдгээртэй орчин үеийн шаардлагад нийцүүлэн тэмцэх арга хэмжээг багтаасан зөвлөмж юм.

Номын танилцуулга 3

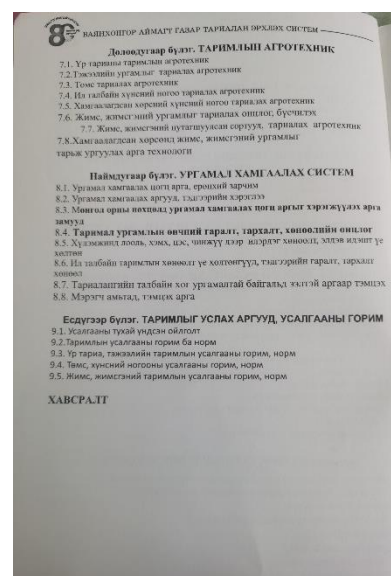
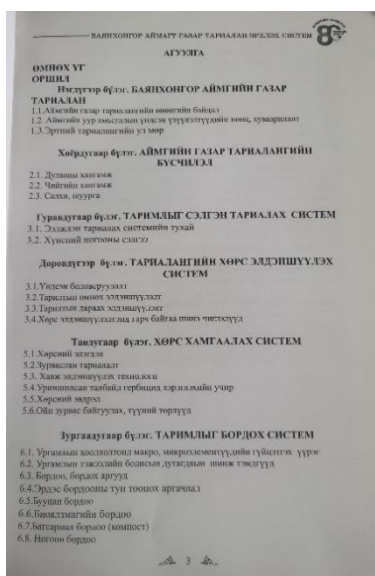
Зохиогч: Б. Нинж /ахлагч/, Шинжлэх ухааны доктор, профессор
Г.Намхайжанцан Монгол Улсын зөвлөх инженер, цаг уур, уур амьсгалч, доктор
Н.Энхболд Шинжлэх ухааны доктор, профессор
Х.Оргодол Доктор, профессор
Д.Ундармаа Доктор, дэд профессор
Б.Амарсанаа Доктор, дэд профессор
Н.Сайханцэцэг Доктор,
Б.Мөнхтогтох Аймгийн ерөнхий агрономич
Л.Алимаа аймгийн УЦУОШТ-ийн цаг уурын инженер, уур амьсгалч

Редактор: Н.Нинж, Д.Ундармаа, Б.Амарсанаа
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: Баянхонгор аймагт газар тариалан эрхлэх систем

Хүрээлэнгийн нэр: Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн
Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Баянхонгор аймгийн газар тариаланг шинжлэх ухааны үндэстэй эрхэлж төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнээр өөрийн хэрэгцээг хангах, тэжээлийн арвай, хошуу будаа, царгас зэрэг өндөр чанартай таримлуудыг тарьж тэжээлийн бат баазтай болоход дэмжиж туслах явдал юм. Таримлыг сэлгэн тариалах систем, хөрс элдэншүүлэх систем, таримлын агротехник зэрэг тариалангийн үндсэн асуудлуудыг тусгасан 9 бүлэгтэй, холбогдох зураг материалыг өнгөт зургаар хавсаргасан, танин мэдэхүй, технологи, практикийн ач холбогдол бүхий өргөн хэрэглээний мэдлэг агуулсан бүтээл болно.

Номын танилцуулга 4

Зохиогч: Б.Мөнхцэцэг, Т.Дэжидмаа, Т.Азжая, Т.Эрдэнэзориг, Б.Өлзийбаяр

Редактор: М.Бямбасүрэн

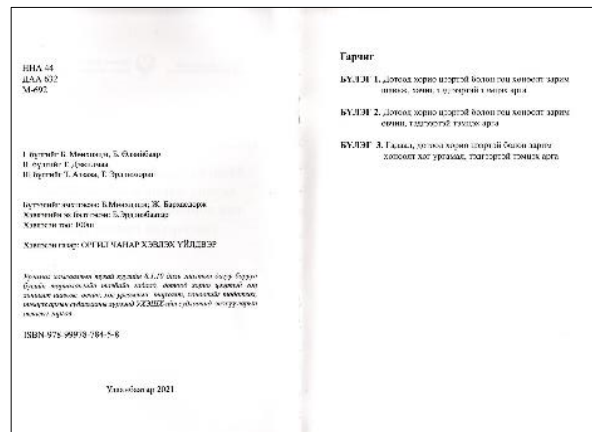
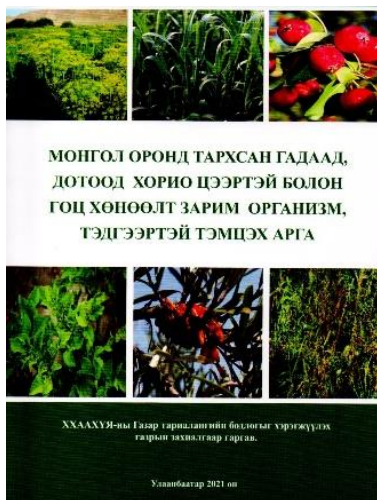
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: “Монгол оронд тархсан гадаад, дотоод хорио цээртэй болон гоц хөнөөлт зарим организм, тэдгээртэй тэмцэх арга” зөвлөмж

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Монгол орны баруун бүсийн тариалангийн талбайд тархсан гадаад, дотоод хорио цээртэй болон гоц хөнөөлт организмын тархалт, зүйлийн бүрэлдэхүүн, хөнөөлийн талаархи судалгааны үр дүн.

Номын танилцуулга 5

Зохиогч: Б.Мөнхцэцэг, Т.Дэжидмаа, Т.Азжая, Т.Эрдэнэзориг, Б.Өлзийбаяр

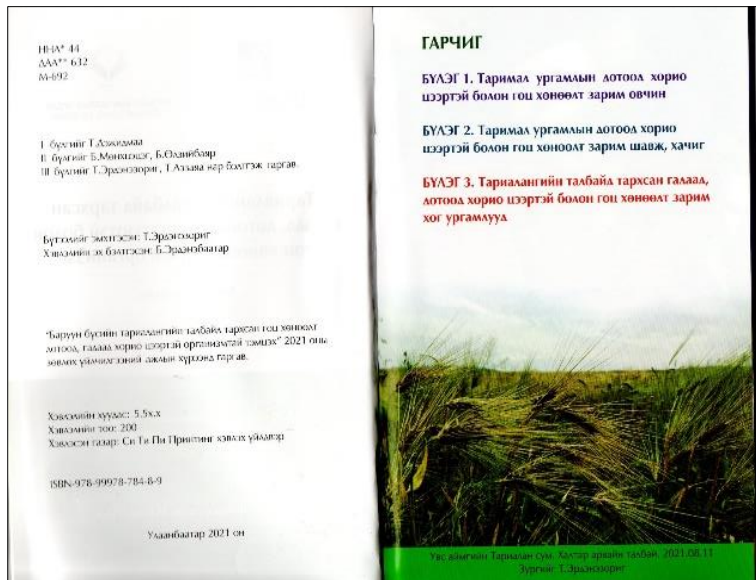
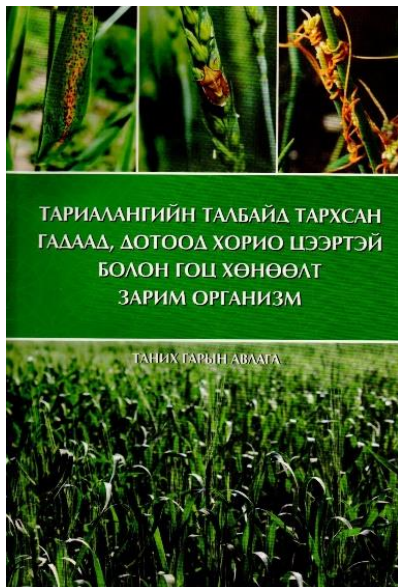
Редактор: М.Бямбасүрэн
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: “Тариалангийн талбайд тархсан гадаад, дотоод хорио цээртэй болон гоц хөнөөлт зарим организмыг таних гарын авлага”

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Монгол орны баруун бүсийн тариалангийн талбайд тархсан гадаад, дотоод хорио цээртэй болон гоц хөнөөлт организмын таних зургийн өнгөт цомог.

Номын танилцуулга 6

Зохиогч: Б.Мөнхцэцэг, Ч.Чулуунжав, Д.Насандулам, Т.Төрбат

Редактор: М.Бямбасүрэн
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: Чацарганы ялаа (*Rhagoletis batava* Hering 1958)

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15,
11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Монгол орны баруун бүсийн чацарганы талбайд өргөн тархсан чацарганы ялааны биологи, экологи, бие бүтцийн онцлог, хөнөөл учруулалт, түүнийг таних болон тэмцэх аргын тухай

Чацарганы ялаа	
ГАРЧИГ	
ӨМНӨХ ҮГ	
РЕДАКТОРЫН ҮГ	
БҮЛЭГ 1.	8
ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААНЫ МОНГОЛ ДАХЬ СУДАЛГААНЫ ТОЙМ	
БҮЛЭГ 2	10
ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААНЫ АНГИЛАЛ ЗҮЙ, ТАРХАЛТ	
1.1. Ангиал зүй	10
1.2. Тархалт	12
БҮЛЭГ 3.	14
ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААНЫ БИЕ БҮТЭЦ, БИОЛОГИ ЭКОЛОГИЙН ОНЦЛОГ	
3.1. Бие бүтцийн онцлог (Өндөг, Авагдалай, Хүүхэлдэй, Ялаа)	14
3.2. Чацарганы ялааны үзэгдэл зүй	21
3.3. Улирлын нисэлтийн динамик (тооны хөдлөл зүй)	23
БҮЛЭГ 4.	26
ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААНЫ ТАРХАЛТАНД НӨЛӨӨЛӨХ ЦАГ УУРЫН ХҮЧИН ЗҮЙЛ	
4.1. Чацарганы ялааны тархалт ба уур амьсгалын ирээдүйн өөрчлөлтийн нөлөөг Максет загварар тооцох нь	30
БҮЛЭГ 5. ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААНЫ ХОР ХӨНӨӨЛ	35
5.1. Чацарганы жимсэнд учруулах гэмтэл, хор хөнөөл	35
БҮЛЭГ 6. ЧАЦАРГАНЫ ЯЛААТАЙ ТЭМЦЭХ МЕНЕЖМЕНТ	46
6.1. Чацарганы ялаа илрүүлэх, тооцоолох арга, хэрэглэгдэх багаж материал	46
6.2. Чацарганы ялаатай тэмцэх арга	55
АШИГЛАСАН ХЭВЛЭЛ	59
ХАВСРАЛТ	
	7

Номын танилцуулга 7

Зохиогч: Б.Мөнхцэцэг

Редактор: Ч.Чулуунжав

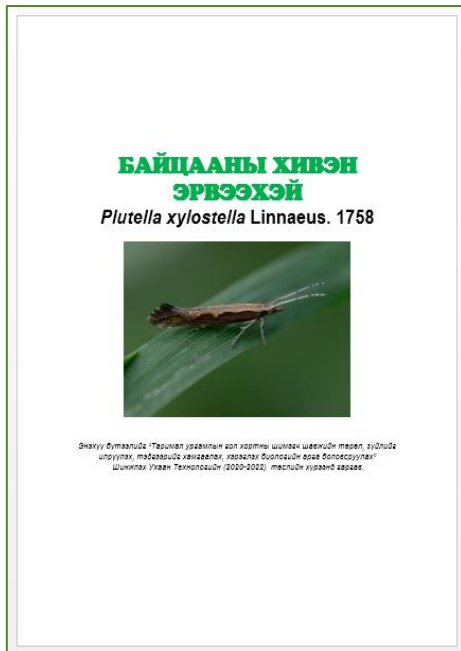
Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: БАЙЦААНЫ ХИВЭН ЭРВЭЭХЭЙ (*Plutella xylostella* Linnaeus, 1758)

Хүрээлэнгийн нэр: УХЭШХ

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Монгол орны тариалангийн талбайд өргөн тархсан байцааны хивэн эрвээхэйн биологи, экологи, бие бүтцийн онцлог, хөнөөл учруулалт, түүнийг таних болон тэмцэх аргын тухай

Гарчиг	
Өмнөх үг Тарвагч ургамлын хөнөөлт шавжийн Монгол орон дахь судалгааны туйм	4
I. БҮЛЭГ: Байцааны хивэн эрвээхэйн ангилал зүй, тархалт	
I. Ангилал зүй	14
II. Ижил нэршил (Синоним)	14
III. Эзэн ургамал	15
IV. Тархалт	17
II. БҮЛЭГ: Байцааны хивэн эрвээхэйн бие бүтцийн онцлог	
I. Өндөг	22
II. Хүрэнцэр	22
III. Хүүхэлдэй	25
IV. Эрвээхэй	26
III. БҮЛЭГ: Байцааны хивэн эрвээхэйн биологи, экологийн онцлог	
I. Шавжийн тархалтанд цаг агаар, уур амьсгалын нөлөө	28
II. Байцааны хивэн эрвээхэйн хөгжлийн үе шат, түүний өсөлт хөгжилт, Тархалтанд температурын нөлөө	31
III. Тооны хөдлөл зүй	43
IV. Биежилт	45
V. Нүүдэллэлт	46
VI. Шилжч шавж	48
VII. Ижил зүйл	53
VIII. Байцааны хивэн эрвээхэйн инсектицид тэсвэргэх чадвар	55
IV. БҮЛЭГ: Байцааны хивэн эрвээхэйн хөнөөл учруулалт	
I. Ургамал болон фитотарвагч шавжийн хоорондын хамаарал	59
II. Хорт хөнөөл, гэмтэл учруулах хэлбэр	61
III. Тэмцэх эдийн засгийн босго	72
V. БҮЛЭГ: Хортонтой тэмцэх нэгдсэн менежмент, УХЦА	
I. Ургамал хяналтын цэгц арга	76
-Хяналт, мониторингийн арга	80
-Биологийн арга	84
-Химийн арга	96
II. Инсектицид (химийн, биологийн)	97
III. Тогцоолох арга (судалгааны арга, аргачлал)	132
НОМ ЗҮЙ	

Номын танилцуулга 9

Зохиогч: Б.Батхуяг, Х.Батнаран

Редактор: Б.Онон, Ч.Батсүрэн

Хэвлэгдсэн он: 2021

Номын нэр: Монгол оронд тархсан богино тэмтрүүлт шулуун далавчит шавьж таних бичиг

Хүрээлэнгийн нэр: Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн

Холбогдох хаяг, утасны дугаар: ХУД 11-р хороо, Зайсан – 21053, ШХ 53/15, 11-341054, 11-345212

Номын товч агуулга: Монгол оронд тархсан богино тэмтрүүлт шулуун далавчит шавьжийн TRIDACTYLOIDEA BRULLÉ, 1835 - сарвуут дэвхрэгийн дээд овогт, TETRIGOIDEA RAMBUR, 1838 - тетригидийн дээд овогт, PYRGOMORPHOIDEA BRUNNER VON WATTENWYL, 1882 - дээд овогт, ACRIDOIDEA MACLEAY, 1821 - царцааны дээд овогт тус тус багтах зүйлүүдийн таних түлхүүрүүдийг тусгасан болно
Номын нүүр болон, гарчгийн зураг.

